

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitulum XII. Cùm non liceat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

Cùm non liceat.

PARAPHRASIS.

Archiepiscopus Bracharensis questus est de quibusdam Prioribus, quorum Ecclesiæ in diœcesi eius fixæ erant, quòd obedientiam præstare contumaciter recusent, hoc intellectu admiratus est Pontifex, cùm non liceat membris à capite recedere; quare mandat illis Prioribus, ut non obstante præscriptione temporis, obedientiam ac reuerentiam Bracharensi Episcopo ac Ecclesiæ eius, sicuti alij Clerici diœcesis impendant.

SUMMARIUM.

1. Non tantùm Canonici Cathedralis, sed etiam alij Prælati, imò omnes Diœcesani cum Episcopo particularis Ecclesiæ corpus constituunt.
2. Clerici inferiores non tantùm Episcopo, sed accessoris etiam Cathedrali Capitulo obedientiam & reuerentiam exhibere debent.
3. Subditus contra Prælati obedientiam & reuerentiam ipsi debitam præscribere non potest.
4. Ecclesiæ præscribere potest contra unum Episcopum, vel Archiepiscopum, ita ut non ipsi, sed alteri Episcopo, vel Archiepiscopo subijciatur.
5. Tota communitas, Provincia aut regnum potest præscribere contra jurisdictionem Imperatoris, non autem priuatus præscribere potest immunitatem seu exemptionem exclusiue, ita ut nemini in temporalibus subsit.

Not. I. Licet principaliter ac proximius Canonici Cathedralis censeantur esse cum Episcopo connexi, tanquam membra cum capite. c. Noni. 4. de his, quæ fiunt à Prælati, tamen etiam reliqui Prælati diœcesis, tanquam membra cum Episcopo ut capite unum corpus constituunt, imò verò ampliore significatione omnes Diœcesani cum Episcopo particularis Ecclesiæ corpus faciunt, quem-

per retinet, aliquid exigere queat. Videtur potest Felin. c. Cum nobis. 14. n. 24. h. tit.

Ex quo etiam patet ratio ad obiectionem; negamus enim, quòd Pontifex tale priuilegium exemptionis dare possit, quo jus acquiratur contra Papam, sicuti per præscriptionem acquiritur.

Dico 2. Contra procuraciones eiusmodi per tempus immemorabile, vel 40. annos cum titulo præscribi potest indirectè. Ita videlicet, ut Legatis totum, quod necessarium est, proueniat, sed aliqui Clerici à præstatione immunes sint; alij autem tantò plus grauentur, atque ita in effectum præscriptio tendat contra alios Clericos beneficiaarios, ita Ioan. de Lignano, quem hic sequitur Antonius, & alij apud Alex. n. 18: quia nulla ratio afferri potest, cur talis præscriptio contra vnam partem Cleri procedere non possit.

Nec obstat text. c. huius, cùm enim in iure dicitur, præscriptionem etiam temporis longissimi non procedere, non comprehendit debet centenaria, vel immemoralis, dummodò capacitas sit in præscribente, uti optimè docuit Bald. in l. Omnes. n. 6. & 7. C. de præscript. 30. & 40. annorum. Felin. in rubr. huius tit. n. 18. ipsemet Abb. in c. ult. hoc tit. & simile est, quod docui in l. 1. tr. 4. e. ult. n. 7. §. Imò verò.

Sed limitari debet assertio, nisi onus siue grauamen ita in aliquos paucos, aut pauperes Clericos reijciatur, ut ipsis portabile non sit, cùm id charitati repugnet, & rectæ rationi, idèoque per præscriptionem introduci nequit, quemadmodum nec per priuilegiū talis exemptio quorundam, cum graui aliorum detrimento, grauamine, aut scandalo iuncta à Principe concedi solet, aut potest cap. Suggestum. 9. de decimis. & l. 2. C. De precibus Imp. offerendis. Sin autem exemptionis priuilegium aliquibus inferior magistratus conferat, tunc non debent exinde alij plus grauari, sed in eximentis detrimento id cedere oportet, præterquam si iusta causa subsit, ut quia DD. pro Repub. laborantes ratione dignitatis, aut meritorum eximuntur, Alex. hic n. 35.

Felin. n. 7.

quemadmodum omnes, qui vbiq; sunt fideles cum summo Pontifice Ecclesiam universalem. *c. Significasti. 4. in fine de electione.*

Not. II. Clerici inferiores non tantum
2 Episcopo, sed accessorie etiam Cathedrali Capitulo obedientiam & reverentiam exhibere debent. Ita sumitur ex *text. & c. Cum Clerici. 29. juncta Gl. verb. principaliter, de verbor. signif.* Ratio petitur ex communiōne, quæ est inter Episcopum & Capitulum Cathedrale. Ex quo fit, vt qui in spiritualibus Episcopo subiectus sit, quodammodo etiam Capitulo se subiectum fateri debeat, sicuti qui viro tanquam Domino obedientiam & reverentiam proficitur, quodammodo etiam vxori debet, de Capitulo loquor, non de singulis Canonicis, quia non singuli, sed Capitulum publicum officium gerit. vti ait *Innoc. 6. Cum dilectus. num. 5. de consuetudine.*

Not. III. Qui faretur se subditum esse
3 Prælati, non potest præscribere contra obedientiam & reverentiam ipsi debitam. Ita intellexit hoc Capitulum *Innoc.* & sumitur ex Rubrica Capituli, quod subditus non præscribat obedientiam contra Prælatum, Quia ad vsucapionem requiritur possessio, dum autem aliquis pro subdito se gerit, non est in possessione immunitatis seu exemptionis, ergo contra eam non præscribit quæ potestati gubernatrici intrinseca est, videlicet quominus superiori obedire, eique reverentiam exhibere teneamur.

Ceterum, si Ecclesia aliqua intra diocesisin posita à tempore immemoriali sit in possessione exemptionis cum bona fide, per tempus immemorabile præscribere potest, licet nullum exemptionis privilegium exhiberi queat. *c. Cum olim. 14. de privilegiis. cap. Cum persone. 7. eodem tit. in 6.*

Aliam explicationem adferunt hinc *Gloss. vlt. Abb. n. 13. Alex. n. 69.* Quod subditus nunquam possit exemptionem ab obedientia & subiectione præscribere exclusivè, possit tamen translativè. Sed arbitror ita dicendum esse 1. Certum est, quod nemo se ab obedientia Episcopi per vim præscriptionis eximere possit, ita vt nec Papæ sit subiectus;

quemadmodum si Ecclesia intra diocesisin constituta dicat se se exemptam ab Episcopo, & consequenter immediatè subiectam Sedi Romanæ; principaliter agitur de iure Rom. Pontif. de quo minimè dubitatur, quinis contra Ecclesiam inferiorem, v.g. Cathedralē præscribere possit. 2. Certum est, quod Ecclesia præscribere possit contra vnum Episcopum, aut Archiepiscopum, ita, vt non ipsi, sed alteri Episcopo vel Archiepiscopo subijciatur, quæ dicitur præscriptio exemptionis translativa, & ita docet *Glossa in cap. Auditis. 15. h. tit. & habetur expressè in cap. Cum ex officiis. 16. hoc tit.*

Difficultas verò est: Num aliqui contra Imperatoris iurisdictionē præscribere possint, ita vt omnimodè exempti sint. Negat *Abb. hic n. 16.* vbi addit, quod nec Imperator possit concedere privilegium omnimodæ exemptionis, quia hoc esset lacerare Imperium. Veruntamen tametsi hoc concedatur, non sequitur tamen, quod præscriptio locum non habeat, nam etiam Prælati Ecclesiæ suæ iura & bona eius donare, remittere, & arbitrato suo alienare non potest. Sicuti nec Rex iura Coronæ regni. *c. Intellecto. 33. De iureiur.* & tamen per præscriptionem talia iura alienari, seu perdi possunt propter negligentiam & taciturnitatem Prælati. Quemadmodum *Bart. in l. Hostes. n. 6. ff. de captivis,* & alij apud *Felin. n. 4.* dicunt, quod tota communitas, provincia, aut regnum cum scientia aut patientia Imperatoris omnino se per temporis immemorialis decursum eximere potest. Sin autem loquimur de priuatis quibuslibet, tunc rectè dicitur, quod non possint præscribere immunitatem seu exemptionem exclusivè, ita vt nemini in temporalibus subsint, sed sint accephali, quandoquidem id gentium iuri repugnat, secundum quod Respub. ac societates hominum, & quæ inde manant, potestas gubernandi instituta est: possunt tamen priuati præscribere immunitatem translativè, ita vt alteri Domino, vel Regi subijciantur: quo casu etiam ipsis, saltem secundario acquiratur jus aliquod, pro quo in iudicio agere possunt, quandoquidem ipsorum interest, vt non

vt non auellantur à Domino, cui temporis diuturnitate paruerunt, sicuti hic notat *Abb.*

844. 15.

CAPITVLVM XIII.

Ad audientiam.

PARAPHRASIS.

Controuersia erat inter virum Nobilem Matafelonem & Castellanus siue Dominum de castro Palatioli. Nobilis dicebat, ex eo castro sibi deberi annuos 40. solidos denariorum Papiensium loco ac nomine Ecclesiæ Romanæ; Insuper etiam procurationes, seu victualia, jus edicti ac banni; itémque iurisdictionem forensam, & omnia iura, quæ Ecclesiæ Romanæ in omni loco competunt. Verùm, hæc Nobili debita esse, Castellanus constanter negauit, quamobrem Nobilis ad probandam intentionem, produxit priuilegium Alexand. III. & librum censualem Rom. Ecclesiæ, insuper & testes, qui dicebant se vidisse dictum censum Nuntiis sedis Apostolicæ solutum fuisse. Ad hæc Castellanus respondit, quòd priuilegio suo Nobilis usus non fuerit annis 30. & liber censualis suspectus sit, quia non in Camera Apostolica adseruatus erat, atque scriniarius seu tabellio aliter dicta testium scripserit, quam illi deposuerunt.

His relatis Innoc. III. ait, se pluris facere priuilegium, quam testium depositiones; librum verò censualem pro suspecto non esse habendum, licet non in Apostolicæ sedis, sed in Cardinalis S. Adriani Camera inuentus sit, qui eum ex Camera S. Petri accepit, neque existimandum esse, scriniarium qui iuratus est officium suum fideliter exequi, aliud scripsisse, quam testes deponerent; denique ait, id maxime esse perpendendum, quòd negotium hoc principaliter pertineat ad Ecclesiam Romanam, contra quam non nisi centenaria præscriptio currit. Ob hæc itaque Pontifex ad solutionem censûs & alia omnia, quæ petita erant, condemnauit Castella-

num, iniungens ei, non intuitu suæ personæ, sed Ecclesiæ Romanæ, cuius nomine & auctoritate ille præcipere debet, quippe eiusdem Vasallus existens, ea absque cunctatione persoluat.

SUMMARIVM.

1. *Vi libro censuali antiquo credatur, debet asseruari in loco non suspecto, scilicet apud publicum & iuratum officialem.*
2. *Notario publico & iurato fides habenda est.*
3. *Publicis actis ab eo in iudicio scriptis absque testium subscriptione plena fides habetur.*
4. *An plus credendum actis & scripturae Notarii, quam testi neganti se hæc dixisse.*
5. *Per scripturas authenticas facilius probatur census, quam per testes.*
6. *Contra Ecclesiam Romanam & habentem jus ab ea, non præscribitur ante 100. annos.*
7. *Limitatur doctrina hæc, si inter duas Ecclesias controuersia sit de subiectione.*
8. *An extraneus jus feudi præscribere possit contra vasallum, vel etiam ipsum Dominum.*

NOT. I. Ad hoc vt libro censuali antiquo fides habeatur, requiritur, vt in loco non suspecto asseruetur, videlicet, apud publicum & iuratum officialem. Vide *Felin. hic. n. 13.* & quæ docui in *c. Cum causam. 13. de probationibus.*

Not. II. Notario publico & iurato ratione sui officii, fides habenda est, vt docui in *c. Quoniam. 11. notand. 1. de probationibus.* & generatim, quòd alicui ratione officii maior fides habeatur, tradit *Mench. l. 2. arbitr. casu. 99. n. 4.*

Est verò id speciale in Notario, quòd publicis actis ab eo in iudicio scriptis, absque testium subscriptione plena fides habenda sit, vt docent *DD. l. In donationibus. 31. C. de donationibus gloss. in l. Si quis. 21. verb. auctorem. C. ad. l. Corneliam de falsis. & notauit. hic. Innoc. n. 1. & Andr. n. 5.*

Num verò plus credendum sit actis seu scripturæ Notarii, quam testi neganti se hæc dixisse, tractat *Speculator. l. 1. p. 4. tit. de test.*

k k k

§. 1.